

Feiten

Executieve vaardigheden

Nina Oosterveen & Eleonoor van Gerven

1. Voorspeller schoolsucces

Goede executieve vaardigheden zijn een belangrijke voorspeller van schoolsucces (Zelazo & Carlson, 2012).

2. Verschil functies en vaardigheden

Executieve functies en executieve vaardigheden worden vaak door elkaar gehaald, maar zijn niet hetzelfde (Anderson, 2014).

3. Effect op elkaar

Functie en vaardigheden beïnvloeden elkaar: sterke functies maken het gemakkelijker om vaardigheden te ontwikkelen en het oefenen van vaardigheden versterkt vervolgens de onderliggende functies (Kroesbergen et al., 2017).

4. Het belang van ervaring

Hersenen ontwikkelen zich als gevolg van ervaring: gebruikte netwerken worden sterker, ongebruikte verbindingen worden 'weggesnoeid' (Jolles, 2011).

5. Voor alle kinderen belangrijk

Alle kinderen moeten hun executieve vaardigheden ontwikkelen en dat is een leerproces als zodanig (Van Gerven, 2020).

6. Relatie met intelligentie

Kinderen met kenmerken van (hoog)begaafdheid beschikken in principe over betere executieve functies dan kinderen met een gemiddelde intelligentie (Arffa, 2007; Bracken & Brown, 2006; Sastre-Riba & Viana-Saenz, 2016).

7. Denkvaardigheid

Hoe hoger het niveau van de vereiste denkvaardigheid, hoe meer een taak een beroep doet op de executieve vaardigheden van een leerling (Anderson, 2014; Marzano & Kendall, 2007).

8. Aanleren

Executieve vaardigheden kunnen niet worden aangeleerd door één keer per week uit een boekje te werken (Cooper-Kahn & Foster, 2013; Dawson & Guare, 2009; Morraine, 2012).

9. Tijd nemen

Leerlingen ontwikkelen executieve vaardigheden door gedurende een lange periode aan allerlei opdrachten en projecten te werken (Kroesbergen et al., 2017).

10. Buitenschoolse ervaringen

Buitenschoolse ervaringen, zoals sport, muziek of werk, dragen bij aan de ontwikkeling van executieve vaardigheden (Subotnik et al., 2011).

Verwijzingen bij de feiten

- Anderson, P. (2014). Towards a developmental model of executive functioning. In V. Anderson, R. Jacobs, & P. J. Anderson (Eds.), *Executive functions and the frontal lobes: A lifespan perspective* (pp. 3-22). Psychology Press.
- Arffa, S. (2007). The relationship of intelligence to executive function and non-executive function measures in a sample of average, above average, and gifted youth. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 22(8), 969-978. <https://doi.org/10.1016/j.acn.2007.08.001>
- Bracken, B. A., & Brown, E. F. (2006). Behavioral identification and assessment of gifted and talented students. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 24(2), 112-122. <https://doi.org/10.1177/0734282905285246>
- Cooper-Kahn, J., & Foster, M. (2013). *Boosting executive skills in the classroom: A practical guide for educators*. Jossey-Bass.
- Dawson, P., & Guare, R. (2009). *Smart but scattered: The revolutionary "executive skills" approach to helping kids reach their potential*. Guilford Press.
- Jolles, J. (2011). *Ellis en het verbreinen*. Neuropsych Publishers.
- Kroesbergen, E., Verkaik, D., & Van Gerven, E. (2017). Executieve functies en begaafdheid. In E. van Gerven (Ed.), *De Gids: Over begaafdheid in het basisonderwijs* (2nd ed., pp. 223-240). Leuker.nu.
- Marzano, R. J., & Kendall, J. S. (2007). *The new taxonomy of educational objectives* (2nd ed.). Corwin.
- Morraine, P. (2012). *Helping students take control of everyday executive functions: The attention fix*. Kingsley.
- Sastre-Riba, S., & Viana-Saenz, L. (2016). Executive functions and high intellectual capacity. *Revista de Neurologica*, 62(S01), S65-S71. <https://doi.org/10.33588/rn.62S01.2016025>
- Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrel, F. C. (2011). Rethinking giftedness and gifted education: a proposed direction forward based on psychological science. *Psychological Science in the Public Interest*, 12(1), 3-54. <https://doi.org/10.1177/1529100611418056>
- Van Gerven, E. (2020). *Executive functions, executive skills, and gifted learners*. In C. M. Figate, W. A. Behrens, C. Boswell (Ed.), *Understanding twice-exceptional learners. Connecting research to practice*. (pp. 33-70). Prufrock Press.
- Zelazo, P. D., & Carlson, S. M. (2012). Hot and cool executive function in childhood and adolescence: Development and plasticity. *Child Development Perspectives*, 6(4), 354-360.